

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

VY_32_INOVACE_19_TLAKOVÁ SÍLA A TLAK_29

Autor: Mgr. Pavel Šavara

Škola: Základní škola Slušovice, okres Zlín, příspěvková organizace

Název projektu: Zkvalitnění ICT ve slušovské škole

Číslo projektu: CZ.1.07/1.4.00/21.2400

Anotace

- Materiál (DUM – digitální učební materiál) je určen pro práci na interaktivní tabuli, práci s projektorem a počítačem.
- Je určen k vyvozování tlakové síly a tlaku, při zavedení vztahu pro výpočet tlaku a tlakové síly, výpočtu obsahu plochy, procvičování slovních úloh ve fyzice v sedmém ročníku.
- Je součástí tematického okruhu Pohyb těles a síly.
- Materiál vznikl ze zápisů a příprav autora prezentace v prosinci 2011.

Tlaková síla a tlak

Fyzika – 7. ročník

Blaise Pascal

B. Pascal (1623-1662) byl francouzský fyzik, matematik spisovatel, teolog a náboženský filosof. Pascal patří mezi předchůdce moderní počítačové techniky – v roce 1642 sestrojil jako pomůcku pro svého otce první mechanický kalkulátor, schopný sčítat a odčítat.

**Zkoumal tlak v kapalinách a plynech.
Je po něm pojmenována jednotka tlaku**

Výpočet tlaku

Tlak p je roven podílu velikosti tlakové síly F a obsahu plochy S , na kterou působí síla kolmo.

$$p = F : S$$

p – tlak

F – tlaková síla

S – obsah plochy

Jednotka tlaku

Jednotka tlaku se nazývá pascal.
Značíme ji Pa.

Jeden pascal je tlak, který vyvolá síla 1 N rovnoměrně působící na rovinnou plochu o obsahu 1 m^2 kolmo ke směru síly.

Jednotky používané při měření tlaku

hektopascal   hPa   1 hPa = 100 Pa

kilopascal   kPa   1 kPa = 1 000 Pa

megapascal   MPa   1 MPa = 1 000 000 Pa

Výpočet tlakové síly

Známe-li tlak a obsah stykové plochy, určíme tlakovou sílu ze vztahu:

$$\mathbf{F = p \cdot S}$$

p – tlak,

F – tlaková síla,

S – obsah plochy.

Výpočet obsahu plochy

Známe-li tlakovou sílu a tlak,
určíme obsah stykové plochy ze vztahu:

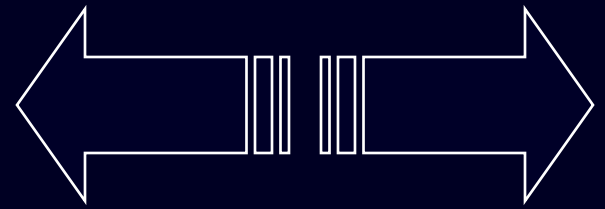
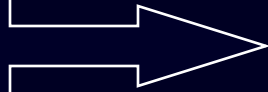
$$\mathbf{S = F : p}$$

p – tlak,

F – tlaková síla,

S – obsah plochy.

Úloha 1

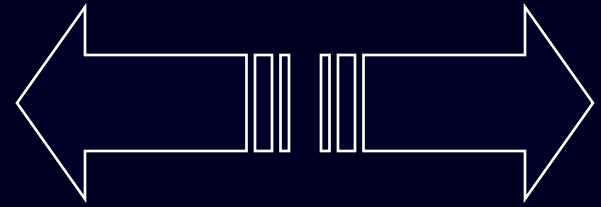
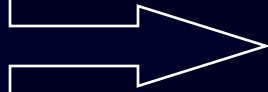

Lodní plachta 1

Tlak větru je 1,4 kPa. Jak velkou tlakovou silou působí vítr na celou lodní plachtu, která má obsah 15 m²?

Úloha 1

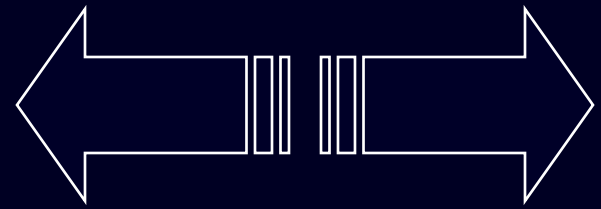
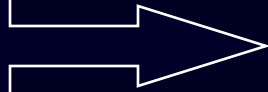

Lodní plachta 1

Tlak větru je 1,4 kPa. Jak velkou tlakovou silou působí vítr na celou lodní plachtu, která má obsah 15 m²?

Řešení:

Úloha 1

Lodní plachta 1

Tlak větru je 1,4 kPa. Jak velkou tlakovou silou působí vítr na celou lodní plachtu, která má obsah 15 m²?

$$p = 1,4 \text{ kPa} = 1\,400 \text{ Pa}$$

$$S = 15 \text{ m}^2$$

$$F = ? \text{ (N)}$$

$$F = p \cdot S$$

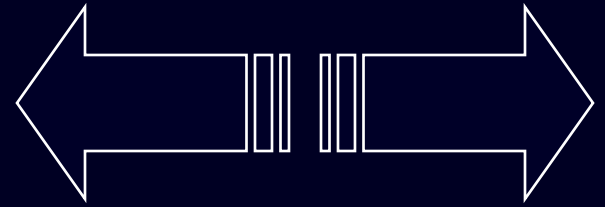
$$F = 1\,400 \text{ Pa} \cdot 15 \text{ m}^2$$

$$F = 21\,000 \text{ N}$$

$$\underline{\underline{F = 21 \text{ kN}}}$$

Vítr působí tlakovou silou 21 kN.

Úloha 2

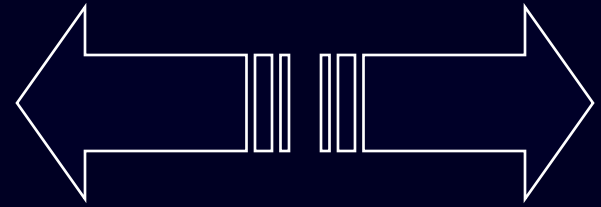
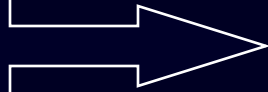

Socha s podstavcem

Socha s podstavcem působí na podlahu silou 8 kN, vyvolává tlak 2 kPa. Jak velký je obsah plochy podstavce?

Úloha 2

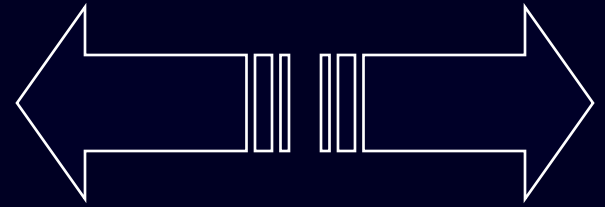

Socha s podstavcem

Socha s podstavcem působí na podlahu silou 8 kN, vyvolává tlak 2 kPa. Jak velký je obsah plochy podstavce?

Řešení:

Úloha 2

Socha s podstavcem

Socha s podstavcem působí na podlahu silou 8 kN, vyvolává tlak 2 kPa. Jak velký je obsah plochy podstavce?

$$F = 8 \text{ kN} = 8\,000 \text{ N}$$

$$p = 2 \text{ kPa} = 2\,000 \text{ Pa}$$

$$S = ? \text{ (m}^2\text{)}$$

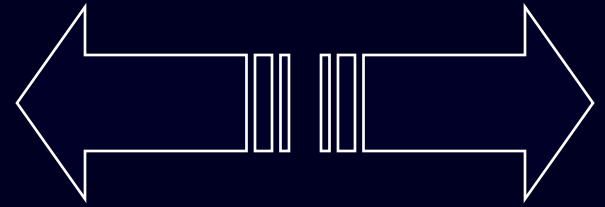
$$S = F : p$$

$$S = 8\,000 \text{ N} : 2\,000 \text{ Pa}$$

$$\underline{\underline{S = 4 \text{ m}^2}}$$

Podstavec sochy má obsah 4 m².

Úloha 3

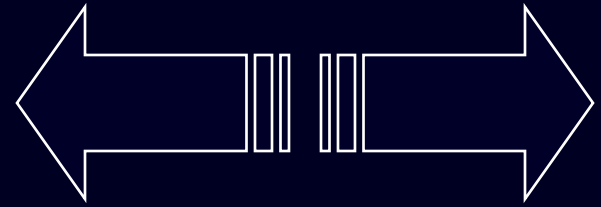
Lodní plachta 2

Vítr působí na plachtu lodi tlakovou silou 16 kN, plachta má obsah 8 m².
Jaký je tlak větru?

Úloha 3

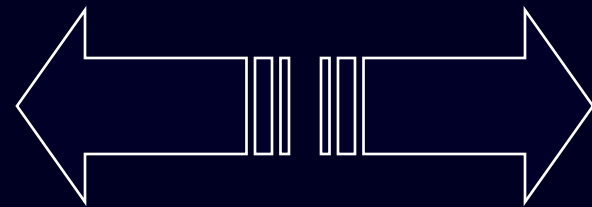
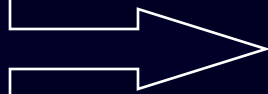

Lodní plachta 2

Vítr působí na plachtu lodi tlakovou silou 16 kN, plachta má obsah 8 m². Jaký je tlak větru?

Řešení:

Úloha 3

Lodní plachta 2

Vítr působí na plachtu lodi tlakovou silou 16 kN, plachta má obsah 8 m². Jaký je tlak větru?

$$F = 16 \text{ kN} = 16\,000 \text{ N}$$

$$S = 8 \text{ m}^2$$

$$p = ? \text{ (Pa)}$$

$$p = F : S$$

$$p = 16\,000 \text{ N} : 8 \text{ m}^2$$

$$p = 2\,000 \text{ Pa}$$

$$\underline{\underline{p = 2 \text{ kPa}}}$$

Tlak větru je 2 kPa.

Tlaková síla a tlak

Informace k prezentaci:

- prezentaci vytvořil Mgr. Pavel Šavara
- kliparty: office.microsoft.com
- snímek 4 – fotografie:

Soubor:Blaise pascal.jpg. In *Wikipedia : the free encyclopedia* [online]. St. Petersburg (Florida) : Wikipedia Foundation, 3.7.2005, last modified on 3.7.2005 [cit. 2011-11-26]. Dostupné z WWW: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Blaise_pascal.jpg>

- autor ostatních fotografií: Mgr. Pavel Šavara

